

NIEUW ERF

Erfinrichting, hoe en wat!

Inleiding

In de afgelopen jaren is er veel aandacht geweest voor erfafspoeling op veehouderijbedrijven. We spreken van erfafspoeling als perssap, (drijf)mest en vervuild hemelwater rechtstreeks vanaf het verharde boerenerf afstroomt naar het oppervlaktewater. Hierdoor verslechtert de waterkwaliteit op lokaal niveau. Op het boerenerf vinden veel activiteiten plaats, zoals opslaan van kuilvoer, bijproducten, vaste mest en kunstmest; het reinigen van machines; transport van vee, voer en mest en koeien uitloop geven over een koepad. Bij deze activiteiten kan het erf vuil worden. Als dit niet direct wordt schoon gemaakt, dan kan dit leiden tot erfafspoeling.

KEES ROMIJN (LTO MELKVEEHOUDERIJ):

Het is belangrijk om bij aanpassingen op het erf een paar jaar vooruit te kijken. Nu een kleine extra investering voorkomt in de toekomst veel hogere kosten voor aanpassingen op het erf. Het kan daarbij zinvol zijn om niet alleen een adviseur, maar ook de handhaver van het waterschap of iemand van de gemeente in een vroeg stadium om informatie te vragen. Dat kan in een later stadium gedoe voorkomen.

DEELNEMERS GERWI EN GEZINO ENGBERTS (Engberts Melkvee, Markelo):

Op de erven van landbouwbedrijven speelt een complex aan regels. Waterschappen kunnen bij de vertaling van de regels naar de praktijk een belangrijke rol vervullen. Actief en tijdig voorlichting geven, levert vaak win-win situaties op. Als het waterschap pas in beeld komt na een Melding Activiteitenbesluit levert dat regelmatig frustraties op en het kost meer tijd. Het is daarom goed als het waterschap zichtbaar en vindbaar is!

Als landbouwer doe je er goed aan om bij bedrijfsontwikkeling tijdig te kijken naar de aspecten die betrekking hebben op het erf. Waterschappen kunnen kaders aangeven; adviseurs kunnen praktijkvoorstellen doen. Het is vervolgens van belang om daaruit zelf een lijn voor je eigen erf te bedenken.

Maatregelen en inrichting

Sinds 1 januari 2013 is het vernieuwde Activiteitenbesluit Milieubeheer van kracht. Dit besluit vervangt onder andere het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij. Kort gezegd beschrijft het Activiteitenbesluit hoe activiteiten op het boerenerf moeten worden uitgevoerd en wat moet worden gedaan met (vuil) water dat hierbij vrij kan komen (erfafspoeling). In het Activiteitenbesluit zijn ook maatregelen opgenomen waaraan in de toekomst moet worden voldaan. Met name bij nieuwbouw of herinrichting van het erf is het verstandig om hier alvast op in te spelen!

Betrek ook het waterschap en de gemeente bij uw erfinrichting!

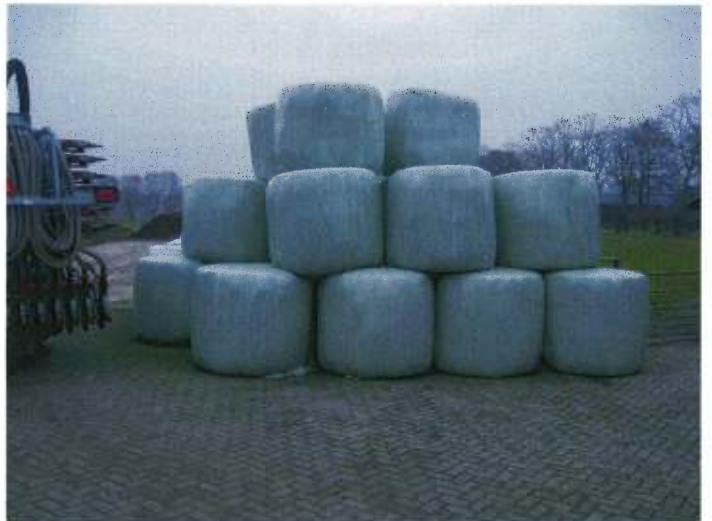
Het erf op de juiste manier inrichten is niet altijd even makkelijk. De plaatsing van voerkuilen, looplijnen, schoon en vuil deel van het erf; er zijn veel onderdelen die van belang zijn om het in één keer goed te doen. U bent er niet op uit om over een paar jaar alsnog maatregelen te moeten nemen om aan toekomstige wetgeving te voldoen en daarvoor het erf weer open te moeten breken. Waterschappen, gemeenten en omgevingsdiensten zijn vaak bereid om met u mee te denken. Ze hebben ervaring met maatregelen en kunnen tips geven. Betrek ze er vroeg bij; op het moment dat de eerste plannen op papier staan is er vaak nog wel wat te schuiven en aan te passen. Wacht u er te lang mee, dan kost het vaak meer werk om tekeningen te veranderen. En: als het waterschap meedenkt met de inrichting is de kans op problemen bij een latere controle veel kleiner!

Voorbeelden van enkele maatregelen (1)

Let op het **koepad**: dit behoort tot het vuile deel van het erf. Houd looplijnen kort, zodat het vuile deel van het erf beperkt blijft en er minder vervuild regenwater in de put hoeft te worden opgevangen.

Bij opslag van gras en snijmaïs (**kuilvoer**) kunnen perssappen en percolaat ontstaan. Let bij het inkuilen extra op het droge stofpercentage. Als toch perssap ontstaat, mag het niet weglekken naar bodem- of oppervlaktewater. Daarom is ook de **aanleg van de voerkuil** van belang. Op afschot wil bijvoorbeeld op veen niet altijd zeggen dat het ook goed blijft gaan. Soms is de keuze voor alleen gras in balen op het bedrijf een goede oplossing.

Stappenplan

- Bedenk niet alleen hoe de nieuwe stal eruit moet komen te zien, maar ook hoe de erfinrichting daarbij past
- Breng een bezoek aan 'goedboerenerf.nl' voor tips over erfinrichting
- Laat een eerste opzet van uw plannen in een tekening uitwerken
- Benader een contactpersoon van de gemeente en het waterschap en bespreek de plannen met hen; vraag om commentaar!
- Vraag waterschap en gemeente ook of ze voorbeelden weten van een goed erf, of informeer elders en ga kijken; er is veel ervaring!
- Overleg met uw adviseur hoe u met de verzamelde informatie het erf zo optimaal mogelijk kunt inrichten
- Laat een definitieve tekening maken van de erfinrichting
- Leg de voorzieningen volgens plan aan.

- *Perssap is vocht dat uit het ingekuilde product (bijvoorbeeld gras, snijmaïs en bijproducten) vrij kan komen. Dit sap bevat erg veel voedingsstoffen.*
- *Vervuild hemelwater - oftewel percolaat - ontstaat wanneer regenwater in contact komt met voer(resten) en mest(resten) op het erf.*

Voorbeelden van enkele maatregelen (2)

Niet alleen bij het inkuilen, maar ook bij het 'uitkuilen' kan het erf vervuild raken. Ook hier geldt dat korte lijnen tussen voeropslag en de stal zorgen voor minder vervuiling van het erf en daarmee minder op te vangen water.

Huisvesting van vee op het erf zorgt ook voor extra vervuild erfoppervlak.

Door boxen of iglo's in een kapschuur of onder een overkapping te plaatsen wordt contact met regenwater voorkomen.

Belastingvoordeel

Ook in 2014 staan er weer voorzieningen ter voorkoming van verontreinigingen door erfafspoeling op de Mia Vamil lijst. Het betreft daarbij het tegengaan van verontreinigingen door erfafspoelwater bij een veehouderij zonder stal(ontwerp) certificaat MDV 5, 6, 7 of 8 door ten minste één van de volgende investeringen:

1. een opvangput zonder overstort voor perssappen bij kuilvoerplaatsen waarbij geen ongezuiverde lozing op het oppervlaktewater plaatsvindt,
2. een overkapping voor voeropslagen,
3. compartimentering van het erf, waardoor een volledige scheiding tussen afvalwater en schoon hemelwater wordt bereikt, of
4. een veegmachine met opvangbak en een veegbreedte van ten minste 120 centimeter, voor het bezemschoon maken van het erf.

(Zie ook: Brochure Milieulijst 2014, artikel A 2341)

Op de website GOEDBOERENERF.NL vindt u u nog veel meer belangrijke maatregelen en tips die u op uw bedrijf kunt toepassen om erfafspoeling te verminderen of zelfs te voorkomen. Ze sluiten aan bij het vernieuwde Activiteitenbesluit Milieubeheer dat per 1 januari 2013 voor de meeste agrarische bedrijven in werking is getreden.

TON VAN UDEN (WATERSCHAP AA EN MAAS):

Sinds eind 2013 bezoeken we agrarische bedrijven die uitbreidingsplannen hebben met de vraag of ze interesse hebben in toetsing van de uitbreidingsplannen op de voorschriften uit het Activiteitenbesluit en de Keur. Hiermee proberen we te voorkomen dat we achteraf tijdens een controle op- of aanmerkingen moeten maken over de erfinrichting.

We selecteren de bedrijven uit de meldingen activiteitenbesluit of op basis van een bouwkraan op het erf. Dan zijn we eigenlijk al aan de late kant. Toch zijn alle bezochte bedrijven positief over de manier waarop wij hen benaderen. We hebben vaak tips (aanwijzingen) kunnen geven waarop ze plannen voor erfinrichting alsnog hebben aangepast.

Inmiddels weten agrariërs ons ook te vinden met vragen over erfinrichting, het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en over het wel of niet mogen dempen van sloten. Daarmee komen we weer net wat meer naast, dan tegenover elkaar te staan.

Colofon

Deze brochure is opgesteld door CLM Onderzoek en Advies en Broos Water, in het kader van het praktijknetwerk Erven voor de Toekomst. Dit praktijknetwerk is gefinancierd door het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, waarbij een deel van de financiering afkomstig is uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling.

Foto's: BroosWater

Layout: CLM Onderzoek en Advies, 2014

Contact

CLM: Erik van Well, evanwell@clm.nl, 0345 470 756

BroosWater: Jan Broos, j.broos@brooswater.nl, 06 22 46 18 68

Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland.